

ДСНС України
Національний університет цивільного захисту України
Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля

Факультет оперативно-рятувальних сил

Кафедра пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для виконання контрольної роботи з дисципліни «Пожежна
тактика»
за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» освітнього рівня
«бакалавр»**

Черкаси 2023

Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни «Пожежна тактика» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» освітнього рівня «бакалавр».

Упорядники:

- Віктор ПОКАЛЮК, начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт, кандидат педагогічних наук, доцент;

- Юрій ДЕНДАРЕНКО, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт, кандидат технічних наук, доцент;

- Михайло КРОПИВА, старший викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт, кандидат технічних наук;

- Василь КРИШТАЛЬ, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт, кандидат технічних наук.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт. Протокол від «27»квітня 2023 № 9.

ЗМІСТ

1. Загальні вказівки	4
2. Завдання для виконання контрольної роботи	6
2.1. Перелік теоретичних питань	6
3. Рекомендована література	9

1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Контрольна робота з дисципліни «Пожежна тактика» передбачає відповідь на три теоретичних питання. Теоретичні питання необхідно подати в письмовому вигляді.

Номер варіанту визначається у відповідності до суми двох останніх цифр залікової книжки (таблиця 1).

Наприклад, номер залікової книжки – 834.

Варіант завдання у даному випадку – $3+4=7$.

В таблиці визначені номери теоретичних питань: 9; 13, 20.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, підібрати та вивчити рекомендовану літературу.

Робота виконується на аркушах паперу формату А4 з полями для зауважень особи, що перевіряє. Титульну сторінку оформлювати згідно додатку. У кінці роботи приводиться перелік використаної літератури, де вказуються прізвища та ініціалів авторів, повне найменування роботи, видавництво, рік видання, сторінки вивченого тексту.

Виконана робота подається для перевірки у термін, що вказаний у навчальному графіку.

Робота, яка виконана не за своїм варіантом, або не повністю, чи формально розкриває зміст питань завдання, не зараховується. Така робота повинна бути виконана повторно з урахуванням зауважень. На титульній сторінці нової роботи ставиться помітка "Повторна", робота направляється на перевірку разом з першою.

Таблиця 1

№ варіанту	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1, 19, 37	2, 20, 38	3, 21, 39	4, 22, 40	5, 23, 41	6, 24, 42	7, 25, 43	8, 26, 44	9, 27, 45
№ варіанту	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	10, 28, 46	11, 29, 47	12, 30, 48	13, 31, 43	14, 32, 44	15, 33, 45	16, 34, 46	17, 35, 47	18, 36, 48

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

2.1. Перелік теоретичних питань

1. Особливості гасіння пожеж в населених пунктах і на територіях, що потрапляють у зону постійних обстрілів.
2. Особливості гасіння пожеж в природних екосистемах в районах ведення бойових дій.
3. Особливості гасіння пожеж на нафтобазах та складах пально-мастильних матеріалів.
4. Особливості гасіння пожеж на складах вибухових речовин і боєприпасів.
5. Особливості гасіння пожеж на об'єктах енергетики в районах ведення бойових дій.
6. Забезпечення безпеки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів при виконанні завдань за призначенням під час воєнного стану.
7. Аналіз забрудненості території України вибухонебезпечними предметами в результаті ведення бойових дій.
8. Розвиток піротехнічних підрозділів ДСНС України.
9. Склад, укомплектування та оснащення піротехнічних підрозділів.
10. Оперативне реагування піротехнічних підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану.
11. Склад, укомплектування та оснащення піротехнічних підрозділів ДСНС України.
12. Підготовка до виїзду, оформлення звітних документів піротехнічних підрозділів ДСНС України.
13. Дії оператора безпілотного літального апарата піротехнічного підрозділу ДСНС України при проведенні нетехнічного обстеження території.
14. Технічне обстеження місцевості піротехнічними підрозділами ДСНС України.
15. Методи проведення технічного обстеження піротехнічними підрозділами ДСНС України.
16. Практичне проведення технічного обстеження піротехнічними підрозділами ДСНС України.
17. Результати технічного обстеження піротехнічними підрозділами ДСНС України.
18. Транспортування ВВП піротехнічними підрозділами ДСНС України.

19. Знищення ВВП піротехнічними підрозділами ДСНС України.

20. Дії оператора механізованої техніки піротехнічного підрозділу ДСНС України при проведенні обстеження території.

21. Дії розрахунку відділення (групи) підводного розмінування при проведенні обстеження акваторії України на наявність ВВП.

22. Дії кінологічного розрахунку при проведенні обстеження території на наявність ВВП.

23. Аналіз нещасних випадків під час роботи з ВВП.

24. Моніторинг оперативної обстановки на ХНО під час надзвичайної ситуації або події, пов'язаних з виливом (викидом) небезпечних хімічних та радіоактивних речовин.

25. Організація оперативних дій підрозділів радіаційно-хімічного захисту ДСНС України в районах постійних обстрілів, (у районах бойових дій).

26. Першочергові заходи реагування на надзвичайні ситуації або події пов'язані з виливом (викидом) небезпечних хімічних та радіоактивних речовин.

27. Деконтамінація рятувальника.

28. Ідентифікація небезпечних хімічних та бойових отруйних речовин за допомогою сучасних приладів розвідки та контролю.

29. Основні засади матеріально-технічного забезпечення та логістики в підрозділах ДСНС в умовах воєнного стану.

30. Організаційно-штатна структура органів управління логістикою в ДСНС України в умовах воєнного стану.

31. Організація продовольчого забезпечення в органах та підрозділах ДСНС України в умовах воєнного стану.

32. Порядок обліку, відчуження та списання матеріальних ресурсів у ДСНС України в умовах воєнного стану.

33. Забезпечення протипожежною, інженерною технікою, аварійно-рятувальним обладнанням та вогнегасними речовинами підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану.

34. Особливості та проблеми матеріально-технічного забезпечення, які виникли в умовах воєнного стану.

35. Підвищення ефективності реагування на надзвичайні ситуації в умовах воєнного стану шляхом переоснащення пожежно-рятувальної та інженерної техніки підрозділів ДСНС.

36. Організація роботи пересувного пункту управління та життєзабезпечення підрозділів під час ліквідації НС в умовах воєнного стану.

37. Управління ланцюгом поставок гуманітарної допомоги на території України в умовах воєнного стану.

38. Організація логістичного управління в системі забезпечення гуманітарною допомогою в умовах воєнного стану.

39. Особливості отримання, використання, обліку та звітності благодійної (гуманітарної) допомоги підрозділами ДСНС під час воєнного стану.

40. Впровадження автоматизованих систем управління матеріально-технічним забезпеченням та фінансово-економічною діяльністю в підрозділах ДСНС України в умовах воєнного стану.

41. Технічне обслуговування та випробовування протипожежної техніки, що надходить в рамках допомоги країн-партнерів.

42. Організація оповіщення в умовах воєнного стану.

43. Організація оповіщення територіальних органів та підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану.

44. Участь територіальних органів та підрозділів ДСНС у здійсненні оповіщення населення (передача термінових повідомлень) про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, загрозу ракетно-бомбового удару.

45. Організація інформування особового складу територіальних органів та підрозділів ДСНС, населення про обстановку, що склалася у зоні можливого ураження.

46. Організація евакуації населення в умовах воєнного стану.

47. Участь територіальних органів та підрозділів ДСНС у оповіщення населення про здійснення евакуації з районів ведення бойових дій у безпечні райони.

48. Участь територіальних органів та підрозділів ДСНС в організації та здійсненні заходів з евакуації населення. Забезпечення супроводу евакуаційних колон гуманітарними коридорами із районів ведення бойових дій у безпечні райони.

3. Рекомендована література

1. Кодекс цивільного захисту України (ЗУ від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI).
2. Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж. Затверджено наказом ДСНС України від 26.04.18 р. № 340.
3. Порядок організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій Наказ Міністерства внутрішніх справ України 10.02.2022 № 116.
4. П.П. Ключ, В.Г. Палюх, А.С. Пустовой, Ю.М. Сенчихін, В.В. Сировой. Пожежна тактика. – Х.: Основа, 1998. – 592 с.
5. Український науково-дослідний інститут цивільного захисту. Довідник керівника гасіння пожежі. – Київ: ТОВ «Літера Друк», 2016. – 320 с.
6. Єлагін Г. І., Тищенко Є. О., Алексєєв А. Г., Нуянзін В. М., Майборода А. О. / Виникнення і розвиток горіння і вибуху. Припинення горіння. – Черкаси 2020 – 444 с.
7. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Частина 1 (Для підрозділів державної пожежної охорони). Наказ МНС України від 07.05.07 р. №312.
8. Термінологічний словник із рятувальної справи (українсько-польсько-англійський) / В.М. Покалюк, Л.В. Потапенко, Ю.П. Ненько, А.О. Майборода, О.М. Нуянзін, А.А. Нестеренко, Д.С. Федоренко – Черкаси: видавець Третяков О. М., 2020 – 341 с.
9. Професійна підготовка особового складу в органах та підрозділах цивільного захисту: навчальний посібник / Н.А. Кибальна, І.Г. Маладика, О.М. Мирошник та ін. – Черкаси: видавець Третяков О. М., 2019. – 176 с.
10. Наказ МНС України №75 від 16.02.2004 «Інструкція щодо гасіння пожеж у резервуарах з нафтою і нафтопродуктами».
11. Наказ МНС України № 1341 від 16.12.2011 «Про затвердження Методики розрахунку сил і засобів МНС України, необхідних для гасіння пожеж у будівлях і на територіях різного призначення».
12. Наказ МНС України № 1021 від 23.09.2011 «Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння».
13. Р.В. Пархоменко, Д.О. Чалий, Д.П. Войтович П-18 Пожежна тактика. Курс лекцій. – Львів: ЛДУ БЖД, 2017. – 368 с.
14. Основи тактики гасіння пожеж: навч. посіб. / В.В. Сировий, Ю.М. Сенчихін, А.А. Лісняк, І.Г Дерев`яно. – Х.: НУЦЗУ, 2015. – 216 с.
15. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану – навчальний посібник. – Львів: ЛДУБЖД, 2023. – 308 с.

16. Наказ МЕ та ВП України від 22.12.2011, № 863 «Про затвердження Інструкції з гасіння пожеж на енергетичних об'єктах України».

17. Одинець А. В., Ніжник В. В., Сізіков О. О., Фещук Ю. Л., Балло Я. В., Климась Р. В., Жихарев О. П. Обґрунтування додаткових заходів щодо оперативних дій під час гасіння пожеж на складах нафтопродуктів в умовах бойових дій //Науковий вісник: Цивільний захист та пожежна безпека. – 2022. Вип 1(13). – С 72-79.

18. Наказ МВС України від 26.12.2015 р. № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації».

19. Наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій 16.08.2017 № 445 «Інструкція по роботі з карткою обліку пожежі» (Картки оперативно-тактичних дій на пожежі).

20. В.М. Нуянзін, М.О. Кропива, А.О. Майборода, А. Ю. Вовк, І. А. Марченко Дослідження впливу газообміну на ефективність гасіння пожеж діоксидом вуглецю. Збірник наукових праць «Надзвичайні ситуації: безпека та захист» – Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2019. – № 6. – С. 73-82.

21. Nuianzin, V. M., Maiboroda, A. O., & Kropyva, M. O. (2021). STUDY OF THE INFLUENCE OF GAS EXCHANGE ON THE EFFICIENCY OF FIRE EXTINGUISHING USING CARBON DIOXIDE. Bulletin of Sumy National Agrarian University. The Series: Mechanization and Automation of Production Processes, (3 (45), 32-39.

22. Vitalii Nuianzin, Mykhailo Kropyva, Artem Maiboroda, Igor Stilik, Vadim Benedjuk, Yurii Dolishnii ANALYSIS OF FOREIGN, NATIONAL REGULATORY DOCUMENTS AND RESEARCH ON THE DEVELOPMENT AND APPLICATION OF FOAMING AGENTS OF GENERAL PURPOSE FOR EXTINGUISHING FIRES «Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація», Том 5 No 2 (2021) – С. 110-118.

Інформаційні ресурси

23. Офіційний сайт ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua>.

24. Урядовий портал: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

25. Офіційний сайт Президента України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>.

26. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.